

וארטים לפרשת השבוע

מז כט-ל. אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת... ושכבתי עם אבותי... וקברתני בקבורתם. ביאור הטעם שיעקב ביקש בלשון בקשה ולא צווה עליו במצוות כיבוד אב, אומר המהרי"ל, כיוון שיעקב ביקש מיוסף שישבע לו שיקבור אותו בארץ ישראל, ואם היה מצווה עליו במצוות כיבוד אב אזי א"א להישבע כי הנשבע לקיים את המצווה שבועתו בטלה דהא מושבע ועומד מהר סיני, לכך ביקש בלשון בקשה.

מז כט. ועשית עמדי חסד ואמת. אומר רש"י חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום. ויש להקשות הא מובא בחז"ל במו"ק שהקובר מת יזכה לקבורה בכבוד, וא"כ כן יש לו תגמול? מתרץ ע"כ החתן המופלג בחיר תפארתה שמעון משה מלמד בעל ה'אבני שהס', שאמנם הוא מקבל תגמול, אך מי שישים לב רש"י לא אומר שמדובר בחסד ללא תגמול, אלא שהוא לא מצפה לתגמול, וזה אכן נכון שהרי אף אדם לא מצפה למיתתו.

מז לא. וישתחו ישראל על ראש המטה. אומר רש"י שהודה לה' על שמי טתו שלימה ולא היה בה רשע שהרי יוסף מלך. ורבים תמהו מה הקשר בין זה שיוסף הוא מלך לזה שאין בו רשע? וי"ל דהנה לעיל על הפסוק וישמע ראובן ויצלהו מידם, אומרים חז"ל שהטעם שראובן רצה להצילו משום שהיתה לו הכרת הטוב לחלומות של יוסף, כי עד החלומות של יוסף היו לו נקיפות מצפון שמא החטא עם בלהה הוציאו מכלל השבטים, ובחלום שאמר יוסף אחד עשר כוכבים משתחווים לי הוברר לו שהוא נשאר כאחד השבטים, ואף יעקב ידע ד"ז, אבל כל עוד החלום לא התגשם היה צד לומר חלומות שווא ידברו, אבל כעת כשהוא רואה שיוסף מלך, ממילא הוא הבין שהחלום הוא אמת וא"כ מטתו שלימה ואין בה רשע.

מח ז. ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה ואקברה שם. והנה הוסיף כאן רש"י מדת ארץ הוא אלפיים אמה כמידת תחום שבת. ויש להקשות הא לעיל פרק לה פסוק טז בסיפור של פטירת רחל ג"כ כתוב כברת ארץ ולמה שם רש"י לא אמר שזה בתוך תחום שבת של אלפיים אמה? וי"ל ששם לא היה צורך להסביר למה קבר אותה באותו מקום. אבל כאן יעקב בא לספר ליוסף כדי שלא תהיה תרעומת עליו למה לא קברה יחד עמו ועם האבות (וכמבואר ברש"י כאן), אומר רש"י שזה היה ע"פ הדיבור, והיה קשה לרש"י מה התרעומת שהיתה יכולה להיות ליוסף, וכן מה היה צריך לקבורה שם ע"פ הדיבור, הרי קיי"ל דמת מצווה קונה את מקומו ואסור לטלטלו, ולכן קברה היכן שמתה? וע"ז תירץ רש"י שהיה זה בתוך תחום אלפים אמה וקיי"ל (טור יו"ד שסד) דרק אם נמצא המת חוץ לתחום רק אז קונה את מקומו, וכשמת בתחום נקבר בעיר, והשיבו יעקב שזה ע"פ הדיבור.

מח ט. בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה. וברש"י בפסוק הקודם כתוב שיעקב לא רצה לברכם לפי שעתיד לצאת מהם רשעים, וממשיך רש"י בפסוק שלנו שיוסף הראה לו שטר אירוסין וכתובה אז הוא ניאות לברכם. וקשה: א. הרי אדם נידון לפי שעתו (יעויין ברש"י לעיל כא יז) וא"כ קשה למה יעקב לא רצה לברכם, ועוד מה הוסיף לו שראה שטר אירוסין וכתובה? וי"ל דקושיא מיתרצא בחברתה. הנה אדם נידון ע"פ מה שהוא היום, מלבד בן סורר שנידון ע"ש סופו והטעם מבואר במהרש"א מכיוון שהוא נולד מיפת תואר ולידתו ב(סוג של)איסור אז נידון ע"ש סופו, ע"כ דברי המהרש"א. וא"כ כאן יעקב לא רצה לברך משום שאולי לידתם באיסור ואז דנים ע"ש סופם, וכשיוסף הראה לו שטר אירוסין שהנישואים היו בהיתר אז ממילא אין דנים אותם ע"ש סופם וראויים לברכה. ולפי"ז יובן מה שכתוב בפסוק כ. **ויברכם ביום ההוא לאמר בך יבורך ישראל.** לכאורה המילה **ביום ההוא** מיותרת, כי היה אפשר לכתוב ויברכם לאמר, ולנ"ל י"ל שבירכם ביום ההוא היינו לפי מצבם באותו היום.

מח יא. ראות פניך לא פיללתי והנה הראה אותי אלוקים גם את זרעך. ולפי דברי חז"ל יובנו הדברים היטב. הנה ביבמות ס: סימן לעבירה הדרוקן - וברש"י שם פניהם של עוברי עבירה מוריקין. ובגמ' בשבת קט: תקנה לזה שישתה כוס עקרין. אך דא

עקא צרתה בצידה, כי נהיה הוא עקר מלהוליד (שבת ק.). ולפי"ז כך הפירוש ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך - היינו אני רואה את פניך שהן טהורות כקודם שהלכת ופניך לא הוריקו, סימן שלא נכשלת עם אשת פוטיפר. ואם תמצי לומר, שהוא שתה כוס עקרין ולכן פניו עדיין טהורות? על זה י"ל הנה הראה לי אלוקים גם את זרעך, סימן שלא שתה כוס עקרין.

מח מט. וידגו לרוב בקרב הארץ. רבים מקשים הלא בכל הפקודים לא תמצא ששבת מנשה ואפרים היו יותר משאר השבטים כשנפקדו במדבר ובערבות מואב? וי"ל שברכת יעקב היתה בקרב הארץ והיינו שיפרו רק כשיהיו בארץ ישראל ובאמת מצינו שבהיכנסם לארץ בשבע שנים שכבשו אז חלה עליהם ברכת יעקב כי נתרבו כדגי הים שאין מספר לתולדותם, ולכן כתוב ביהושע וידברו בני יוסף את יהושע לאמר מדוע נתתם לי נחלה גורל אחד וחבל אחד ואני עם רב. קול אליהו.

מח כ. בך יברך ישראל לאמר ישימך אלוקים כאפרים וכמנשה. מה הטעם מברכים באפרים ומנשה ולא באבות הקדושים ושאר השבטים שהיו מורמים מאפרים ומנשה דכתיב עליהם שהם רק דומים לשבטים דכתיב כראובן ושמעון יהיו לי? י"ל, אומר רבי שלמה בלוך, שהתורה באה לומר שאף שתמיד יש ירידת הדורות והדור הבא הוא פחות מהדור שלפניו ביר"ש, אנו מברכים את ילדינו שהדור הבא יהיה שווה לדור שלנו וכאפרים ומנשה שלמרות שהיו בדור אחרי השבטים הם נשארו כראובן ושמעון, וזהו הברכה לילדינו שלא תחול בהם ירידת הדורות.

מח כב. ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך. וברש"י שכם ממש היא תהיה לך, וממשיך רש"י חלק אחד יתירה על אחיך. ולכאורה תמוה הרי כתוב שכם אחד ומנלן לרש"י שזה גם שכם וגם חלק נוסף? וי"ל שהיה קשה לרש"י איך אפשר להעביר ליוסף חלק נוסף בארץ ישראל, הרי זה העברת נחלה מבן לבן וכיוון שעדיין לא קיבלו את ארץ ישראל זה דבר שלא בא לעולם? ועי"ז י"ל, אומר הפנים יפות, הנה יש דין שאפשר לקנות דשלבלי"ע יחד עם דבר שבא לעולם (חוי"מ רט) וכאן נתן את שכם שהיתה ברשותם כי כבשו בניו, ויחד עם זה יכל לתת לו גם חלק נוסף בארץ ישראל אע"פ שלא בא לעולם.

מח כב. אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי. ובתרגום ביאר "בצלותי ובבעותי", והיינו בתפילה ובקשה (כמו שביאר במכילתא בבשלח ב.). ויש לבאר למה תפילה נקראת חרב, ואילו בקשה נקראת קשת? י"ל, אומר הרב מבריסק, כי כח החרב היא להמית ע"י מגע, אבל הקשת ממיתה רק ע"י שזורק מרחוק, ואין בעצם כוחה להמית כחרב. ולפי"ז מובן היטב שתפילה נתקנה ע"י אנשי כנה"ג ועצם תיבותיה יש בהם כח להועיל וכל המתפלל תפילתו נשמעת, אבל בקשה שנעשית ע"י כל יחיד ויחיד תלוי מי הוא המבקש, אם הוא מספיק גדול אז בקשתו נשמעת וכמו שמצינו מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש רחמים, וא"כ הוא כקשת שהשימוש בה מועיל רק בשימוש נכון.

מט ג-ד. ראובן בכורי אתה וגו' פחז כמים. וברש"י משום שחללת את השכינה שעלית על יצועי תפסיד את הכהונה. מה הקשר בין חילול כבוד השכינה ללקיחת הכהונה מראובן. מתרץ הגה"ק מאוסטראבצא י"ל הנה רש"י ב'וישלח' מספר לנו מה הטעם שראובן בלבד את משכב אביו, משום דחס המקום על כבוד הצדיק יותר מכבודו. וא"כ כאן חס על כבוד אמו הצדיקה שלא תהיה פחותה מ'שפחת' רחל, וזה עדיף על כבוד השכינה, עכ"ד. והנה איתא בנדריים לב. דהטעם שניטלה הכהונה מ'שם בן נח' הוא משם שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום, ואלויבא דראובן שם עשה בסדר בזה שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום (כי ס"ל שכבוד צדיק באמת כן עדיף על כבוד המקום) א"כ לשיטתו הכהונה היתה יכולה להשאר אצל שם ולא דווקא אצל צאצאי אברהם, (אלא אולי אצל בנות תמר בתו של שם שיצאו ממנה פרץ וזרח).

מט ה. שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם. אומר רש"י שהם היו בעצה אחת על מכירת יוסף כיון דכתיב ביה ויאמרו איש אל אחיו ועתה לכו ונהרגהו (לעיל לז' יט) מי הם? אם תאמר ראובן או יהודה הלא היו נגד הריגתו, ואם בני השפחות הרי לא הייתה שנאתם שלמה שנא' והוא נער את בני בלהה ובני זילפה. יששכר וזבולון לא היו

מדברים בפני אחיהם הגדולים מהם. ע"כ שמעון ולוי הם שקראם אביהם אחים. ויש להקשות מדוע על בני השפחות לא אמר רש"י שהטעם הוא כמו ביששכר וזבולון שלא היו מדברים בפני אחיהם הגדולים מהם? כך מקשה רבי יונתן איבשיץ. ומתרץ תרוץ נפלא ע"פ כתובות קג. דאיתא שם: כתוב כבד את אביך ואת אמך לרבות את אחיך הגדול, אומר רש"י דילפינן מ'ו' את אמך ו'ו' יתירה, והריבוי הוא באם, כי אם היה הגדול גורם נזק לאם בלידתו לא היית יכול להוולד ולכן צריך לנהוג בו כבוד. לפי"ז מיושב נפלא כי בני השפחות יכלו לדבר בפני אחיהם הגדולים כי היו אחיהם רק מאב ולא הוצרכו לכבדם ולכן הוצרך לטעם שהוא נער את בני בלהה, משא"כ יששכר וזבולון.

מט כא. נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר. ובתרגום: ונחלתו תיתן פירות שיהיו מודים ומברכים עליהם. וצריך להבין ד"ז הרי בכל הפירות יש דין להודות ולברך ע"כ להקב"ה, ומה המיוחד בפירות נחלת נפתלי? וי"ל דהנה בגמ' בברכות מד. כתוב שאם אדם אוכל מליח ופת מברך על המליח ופטר את הפת. ומקשינן בגמ': ומי איכא מידי דהוי מליח עיקר ופת טפלה, ומתרצינן באוכל פירות גינוסר שנו. ופרש"י פירות ארץ ים כינרת חשובים מן הפת, כיוון שהם מאוד מתוקים. וגינוסר היה בחלקו של נפתלי (בראשית רבה צט יב). וא"כ י"ל שזאת הכוונה בתרגום שגם אם אוכלים את הפירות מחלקו של נפתלי עם לחם, הפירות עיקר ומברכים על הפירות ולא על הלחם. עוד י"ל, אומר בעל ה'להורות נתן', כיוון שהיא קלה לבשל פירותיה, א"כ היא הפרי הראשון שביכרה וע"כ אומרים עליו וידוי ביכורים ולכן זה נחשב שמברכים עליו יותר משאר הפירות.

נ ה. אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר כריתי לי וגו'. רש"י מביא מהמדרש שנטל יעקב כל כסף וזהב שעשה מבית לבן ועשה אותו כרי והביא לעשו ואמר לו טול זה בשביל חלקך במערה. האוסטרובצאר ביאר את הטעם בחשבון שיעקב נתן ללבן עבור חלקו במערת המכפלה את כל מה שהרוויח בבית לבן. הנה איתא בבכורות נ. שהארבע מאות שקל כסף שנתן אברהם לעפרון תמורת מערת המכפלה היו מאה סלעים בכל שקל (רש"י שם) נמצא ששילם 40 אלף סלעים. ובמדרש רבה (עג יא) מובא שליעקב היה שישים ריבוא (600000) צאן מבית לבן. והנה מבואר בזבחים מח. ששוויה של שה הוא מעה כסף וא"כ היה ליעקב מבית לבן 600,000 מעות, והנה סלע הוא כד' מעות נמצא ש 600,000 מעות הוא 25 אלף סלעים. (25 כפול 24 שווה 600) ומצינו בכתובות נ. שיעקב הפריש חומש מנכסיו כדכתיב וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. א"כ אם הוא הפריש חומש מעשרים וחמש נשאר לו 20 אלף סלעים וזה בדיוק השיעור של חלקו של עשו במערה (כי העשרים השניים היו שייכים ליעקב כי גם הוא יורש במערה כי כ"א קיבל מקום קבורה אחד בזה).

נ י. ויבואו עד גורן האטד ויעש לאביו אבל שבעת ימים. וקשה ע"ז א. מדוע רק יוסף התאבל ולא שאר האחים. וביותר קשה הרי דין אבילות הוא רק מהקבורה, ואיך התאבל הרבה קודם שנקבר אביו הרי זה מהלך כמה ימים עד ארץ כנען מקום קבורת אביו? ואי אפשר לומר שכיוון ששמו אותו בארון וסתמו במסמרים זה נחשב לסתימת הגולל והוי כקבורה כמו שפוסק הטור, משום שמבואר בסוטה שעד הקבורה היה ארונו של יעקב פתוח, שמסופר שם שחוששים בן דן העיף את ראשו של עשו וזה נפל בין רגליו של יעקב משמע שהיה ארונו פתוח. וא"כ איך יוסף ישב שבעה? מתרץ המהרש"א מכאן ראיה לשיטת הרמב"ן (מובא בטור סי' שעה) דכשמוליכין המת מעיר לעיר כיוון שמסרוהו ליד המוליכין אותו לעיר אחרת חלה אבילות על הנשארים באותה העיר, וא"כ ניחא דהרי כל האחים עלו עם אביהם לכנען לקבורו, ואילו ליוסף מלכי כנען לא נתנו לעלות מחשש שיכבוש את מלכותם, ולכך הוא נשאר בגורן האטד ולכן רק הוא התחיל אבילות ברגע שיצאו מהעיר כי אצלו זה נקרא כבר כסתימת הגולל.

נ יד. וישב יוסף מצרימה וגו' לקבור את אביו אחרי קברו את אביו. ותמוה כפל הלשון, לקבור את אביו, ושוב אחרי קברו את אביו. מתרץ הראגאטשובער דהנה בירושלמי בתענית איתא שאבות העולם מונחים בקברם בדרך היסב. והנה דרך היסב היא כך: כשהם שניים, אז הגדול מיסב בימין והשני לשמאלו, וכשהם שלושה הגדול באמצע, השני עובר לימינו והשלישי לשמאלו ברכות מו: והנה בתחילה נקבר יצחק לשמאלו

של אברהם, וכשהגיע יעקב היו צריכים להעביר את יצחק לימין אברהם כי הוא חשוב מיעקב. ולכן כתוב שהוא **קבר את אביו יעקב אחרי קברו את אביו של יעקב** דהיינו יצחק שהוציאו מהקבר והעבירו לימין אברהם. ולכן ג"כ בפרק נ פ"ה כתוב בקברי אשר כריתי לי, כי יעקב בעצמו חפר את הבור שנקבר לבסוף. וכן בפסוק ושכבתי עם אבותי וקברתני בקבורתם, זה כפשוטו.

נ יד. וישב יוסף מצרימה הוא ואחיו וכל העולים אתו לקבור את אביו אחרי קברו את אביו. רש"י שואל בשם הגמרא: מדוע בתחילה הלכו ללוות את מיטתו של יעקב יוסף ועבדי פרעה ואח"כ כל האחים ואילו בחזרה מארץ כנען הלכו יוסף, האחים ורק אחריהם עבדי פרעה? רש"י מיישב שראו את הכבוד שנהגו ביעקב מלכי כנען שתלו כתריהם בארונו, וע"כ נהגו גם הם בכבוד. ומתעוררת תמיהה: הן רבותינו דרשו (בסוטה י"ג) שבאו כל מלכי כנען ונשיאי ישמעאל למלחמה כיצד התהפך ליבם מרצון להילחם ליחס של כבוד עד שהניחו כתריהם על ארונו של יעקב שגם עבדי פרעה למדו מהם לכבד? אפשר ליישב זאת ע"י המשל הבא: בריון הלך ברחוב ופתאום הרגיש חבטה בכתפו וגילה שאי מי מדיירי הבניין הסמוך השליך אבן לעברו. הבריון קצף נטל את האבן והחליט בכל מחיר לגלות את המשליך וללמדו לקח שלא ישכת. הוא עלה לקומה א' בבניין דפק על הדלת או יותר נכון הלם עליה. זוג קשישים מבוהל פתח לו. למראה האבן ולמשמע השאלה: האם הם הזורקים? גיחכו. וכי יש בכוחם לשאת אבן כזאת?! עלה הבריון לקומה השנייה כשיצר הנקמה בוער בו. הלם על הדלת שם. הפעם פתח לו זוג צעיר ועדין. האם אתם זרקתם את האבן? שאג והיכה בה על הדלת. אך, מהר מאד הבין שלא הם הכתובת. בנחישות המשיך לקומה שלישית שם היה בטוח יתגלה הזורק ויחטוף, אוהו יחטוף. הדלת בקומה ג' נפתחה מיד ואת כל חלל הפתח מילא איש גברתן כפול בקומתו וברוחבו מהבריון מיודענו. הוא לטש עיניים זועמות, עמד מולו ונהם: מה אתה רוצה? הבריון הבין שמאוחר מידי לברוח ובקול רועד גמגם: אולי...אולי...ממך נפלה האבן? גם מלכי עשיו, כנען וישמעאל באו מזוינים עם כוונות מלחמה על נושא מערת המכפלה אך כשראו את ארונו של יעקב בליווי המצעד הגדול, המזוין של עבדי פרעה כבר לא יכלו לברוח. ע"כ פשוט הניחו את כתריהם על ארונו של יעקב כאילו באו לכבדם, דפ"ח. רבי אליהו זרביב.

נ כו. וימת יוסף בן 110 שנים. בגמ' בברכות דף נה. מבואר שיוסף מת בגיל צעיר מאחיו משום שהנהיג עצמו ברבנות. ובפרקי דר"א כתב שכיוון ששמע עשר פעמים שאומרים עבדך אבי ולא מחה הורידו לו עשר שנים מחייו. ויש להקשות לפי הטעם הראשון למה הורידו לו עשר שנות חיים. די היה להוריד לו רק שנה אחת על שהנהיג עצמו ברבנות? וי"ל שמצינו בסוטה מידה טובה מרובה ממידת פורענות פי שבע, כי במידה רעה משלמים פי שבע א"כ על מידה טובה מינימום פי שבע. והנה יוסף סבל במצרים 13 שנים. 12 שנים בית הסוהר ועוד שנה אצל פוטיפר. ואם מכפילים את זה בשבע אז מגיע לו 91 שנים טובות אלא שיוסף מלך במצרים רק 80 שנה. ולאן נעלמו 11 שנים? י"ל שעשר הורידו לו על עבדך שאמר עשר פעמים על אביו. ועוד אחת על שהנהיג עצמו ברבנות. מתוק האור בשם החת"ס.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

למחול למרות הקושי

בסוף הפרשה מסופר שאחי יוסף שלחו לבקש מחילה מיוסף, ויוסף דיבר על ליבם והרגיע אותם שהכל היה לטובה, והוא מחל להם למרות הכל וכן מבואר במדרש תהלים פרק י' ובספר חסידים אות י"א ובחיד"א בכמה מקומות, וכך נקטו עוד הרבה מפרשים. וז"ל מנורת המאור פרק יז: וגרסינן במדרש יהי אור (ומקור הדברים בזוהר פרשת מקץ) ר' אבא היה יושב בשער לוד וראה אדם אחד בא מן הדרך והיה יגע מן הדרך. נכנס לחורבה אחת וישב לו בצד כותל אחד רעוע וישן לשם. כשיהיה ישן יצא נחש אחד גדול מן החרבה ופיו פתוח והיה בא לאותו האיש לנשוך אותו. ומיד יצא שועל אחד גדול וקפץ על הנחש והרגו. הקיץ אותו האיש משנתו וראה הנחש לנגדו מת מוטל על הקרקע. קם ממקומו אותו האיש ומיד נפל הכותל ונמלט ממנו, ור' אבא רואה. אמר אדם זה שנעשו עמו נסים כאלו ודאי כשר הוא. בא ואמר לו מה מעשיך

שהרי הקב"ה עשה עמך נסים גדולים ולא לחנם נעשו לך. אמר לו מימי לא גמלתי רעה לאדם בעולם ולא עשה לי אדם שום רעה אלא שמחלתי לו מיד ולעולם לא עליתי על מטתי ליישן בלילה עד שמחלתי לכל אדם שציער אותי ולא הייתי חושש לאותה רעה שעשה לי ולא די לי אלא שמאותו היום ואילך הייתי משתדל בטובתו. בכה ר' אבא ואמר גדולים מעשיו של זה ממעשיו של יוסף הצדיק דאילו יוסף מחל עלבוננו לאחיו מפני שהיו אחיו והיה ראוי למחול להם אבל זה שמחל עלבוננו לכל אדם גדולים מעשיו והוא ראוי שיעשה הקב"ה עמו נסים גדולים. (עם זאת יש לציין שרבינו בחיי כותב שהוא לא מחל להם). וז"ל החפץ חיים בשמירת הלשון ח"ב פרק יב: וכן מיוסף נוכל להבין את מדתו הקדושה שאמר אל ירע בעיניכם כי מכרתם אותי הנה, וכן בסוף הפרשה וינחם אותם וידבר על לבם עכ"ל. וידוע הא דאיתא במשנה בב"ק צב. דמי שמבקשים ממנו מחילה לא יהא אכזרי מלמחול. וז"ל הרמב"ם פ"ב מתשובה הלכה יי: אסור לאדם להיות אכזרי ולא יתפייס אלא יהא נוח לרצות וקשה לכעוס ובשעה שמבקש ממנו החוטא למחול מוחל בלב שלם ובנפש חפוצה, ואפילו הצר לו וחטא לו הרבה לא יקום ולא יטור וזהו דרכם של זרע ישראל ולבם הנכון, אבל העובדי כוכבים ערלי לב אינן כן אלא ועברתן שמרה נצח, וכן הוא אומר על הגבעונים לפי שלא מחלו ולא נתפייסו והגבעונים לא מבני ישראל המה עכ"ל. וכן נפסק להלכה בשו"ע סימן תר"ו ס"א שהחוטא לא יהא אכזרי מלמחול, ופירש שם המ"ב דכל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו ואם הוא לא ירצה למחול גם לא ימחלו לו, דלמעלה דנין מדה כנגד מדה, וצריך למחול לחברו אפילו אם עיות כנגדו במזיד ובמרד, ואז מוחלין לו גם כן אפילו על המזידות, וכמו שאמרו בגמרא למי נושא עון למי שעובר על פשע עכ"ל. אמנם אם הוציא עליו שם רע כתב הרמ"א שם דא"י צ למחול לו, וכתב שם המ"ב משום דאיכא דשמע בחשדא ולא שמע בפיוס ונשאר השם רע ומ"מ מדת ענוה למחול גם בזה. **הגרי"י בלאזר** בספרו אור ישראל כותב: יסוד דרכי הענוה הוא שלא להקפיד כלל. ומביא שם מרבו רבי ישראל מסלנט על דרכו בקדש אם אחד חטא כנגדו שגמל לו איזה רעה או ציער אותו, היה משתדל אולי יוכל לעשות לו איזה טובה ולגמול אתו חסד לשלם לו טובה תחת רעה. והיה אומר שהוא מ"ע מן התורה של הדבק במידותיו. וכמו שאמרו חז"ל בסוטה דף י"ד אחרי ה' אלקיכם תלכו וכי אפשר כו'. אלא להלך אחר מדותיו של הקדוש ברוך הוא ע"ש. והנה כאשר נתבונן בדרכי מדותיו ית"ש הנה כשאדם עובר עבירה גם בזו הרגע שממרה רצון ה' ית"ש הקדוש ברוך הוא מטיב עמו ומשפיע לו חיים, כי לולא השפעתו א"א להתקיים אפילו רגע אחת. וכן צריך האדם להתנהג במדה זו לנגד מי שמקניטו ומיצר לו.

בערבי יום הכיפורים, נכנסו יהודים שונים להרב שטינמן והתאוננו כי פלוני הכאיב להם, והוא מתחרט ומבקש מחילה, אבל קשה להם מאוד למחול לו, כי הוא פגע בהם עד עמקי פרנסתם או עמקי נשמתם. הרב שטינמן היה משתתף בצערם, ואז היה אומר להם נרגשות: תחשבו לעצמכם מה יהיה לכם מזה שהוא יסבול, מה יועיל לכם שהוא יתייסר, וכי אם הוא יסבול וייענש כאן או בקבר יועיל לך הדבר? ובזכות שהם ימחלו ה' יתברך ימחל להם על עוונותיהם. ואם לא תמחול רח"ל זה לא טוב שמישהו ייענש בגללך. הגמרא אומרת שלא מכניסים אותו במחיצתו של הקב"ה, והיה אומר למתאונן תעשה לעצמך טובה, תוציא את עצמך מהתמונה, הקב"ה מכיר את הכתובת שלהם טוב ממך! אתה תמחל להם בלב שלם ואל תסתבך בצרות. וסיפר הרב שטינמן 'היה אחד שאמר שקרים בשמי, והי' לי תרעומת גדולה עליו, אבל אח"כ חשבתי: מה ייצא לי מזה שלא אמחול לו, גם דנתי אותו לכף זכות, שהוא לא היה משקר במזיד, אלא כיוון שהיה רגזן בטבעו, ממילא לא שמע טוב. אדם שהוא בכעס, בטוח שהוא צודק ואיננו מדקדק ושם אל לבו למה שאחרים אומרים לו, ומיד הוסיף ואמר אני מוחל לו במחילה גמורה, שינוח בשלום על משכבו. כמו"כ היה יהודי שהרע מאוד להרב שטינמן וכשהוא נפטר במשך יב' חודש הרב שטינמן היה נותן כל יום צדקה לעילוי נשמתו וביאר הטעם בזה, כיוון שהלה צריך לפייסני אני נותן צדקה בעבורו. וגם כיוון שלא נשאר ממנו צאצאים שבנו היחיד נפטר. והמשיך וביאר את כוונתו: בשעתו, אני דיברתי איתו קשות, ואולי דיברתי יותר מדי קשה, ואז הוא החזיר לי

מנה אפיים בכפלי כפליים ויותר, והוא גם הרע לי אחר כך מאד. ואם כן, אולי אני אשם שדיברתי עמו יותר מדי קשה. מתוך עלון דרשו תשרי תשפ"א.

האדמו"ר מסקולען זי"ע עסק כל ימי חייו במצוות פדיון שבויים ובהצלת יהדות רומניה. כשהגיע לאמריקה אסף כספים רבים עבור מצוה זו. כדי להוציא יהודי מבית הסוהר ברומניה היה דרוש סכום עתק של עשרים וחמש אלף דולר שבימים ההם ערכם היה גבוה ביותר. האדמו"ר בחכמתו ובפקחותו היה מעביר בדרך לא דרך את הסכומים הללו לרומניה ופעולות ההצלה נעשו מתוך סיכון רב, בדרך זו הציל הרבי רבים ממוות לחיים. באחד הימים נודע לרבי שאחד השלוחים מעל בשליחותו וגנב את הכסף לעצמו. במחשבתו של הרבי גאתה הדאגה ליהודי המסכן שנותר בבית הסוהר מכיוון שכסף השחרור שהיה מיועד עבורו לא הגיע לתעודתו הוא היה מזועזע מאוד משפל המדרגה שאליו הגיע השליח היהודי, ובנוסף לכך העיקה עליו מצוקתו של היהודי היושב מאחורי סורג ובריא ונאנק בייסוריו. הדבר פגע בו עד כדי כך שנזקק לטיפול רפואי. בלילה בעת חוליו נותר עמו בנו כדי להשגיח על מצב בריאותו והנה הבן שומע את אביו בשעה מאוחרת בלילה מהלך אנה ואנה בחדרו, ניגש הבן לאביו ושאל אבא מדוע אינך הולך לנוח מעט? השיב הרבי אינני מסוגל לומר קריאת שמע שעל המיטה, מדוע? תמה הבן. ענה הרבי אני מתחיל לומר הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס וכו' ובלבי פנימה אני מרגיש כי אינני מוחל ליהודי זה אינני מסוגל למחול לו ואם כן איך אוציא דבר שקר מפי וכך נותר הרבי ער עד שהרגיש כי הוא מסוגל למחול לו.

בעלון השגחה פרטית מס' 32 מסופר הסיפור דלהלן: מספר הרב יוסף נברוצקי מבית שמש, בן הרב טוביה מירושלים. יש לי שכן ר' שלמה שמו. שיוצא לנו לדבר מפעם לפעם. באחד הימים שוחחנו כדרכנו, ובמהלך השיחה מספר לי ר' שלמה על עניין אישי שמציק לו מאד. וכך סיפר: אחד מבני המשפחה של אשתי הלך לעולמו, ומפני שחלק מהילדים עוד צריכים להגיע מחו"ל, תתקיים הלווייתו רק מחר. אותו קרוב לא דיברתי אתו כבר ארבע שנים! הייתי אתו בנתק בגלל עוול נורא שנגרם לי על ידו, ואת פירותיו אני אוכל עד היום הזה. איני מסוגל ללכת ללוויה. אני מרגיש שהעניין הוא למעלה ממידותי. וזה מלבד מהמצב הקשה אצלי בבית כמו שאתה יודע. וכן אני יודע היטב אשתו משותקת במחצית גופה בעקבות אירוע מוחי. כבר ארבע שנים שהיא אינה מסוגלת ללכת ללא תמיכה, והדיבור שלה נפגע לגמרי. אורך לה חצי דקה עד שהיא מצליחה להוציא מילה מהפה בקושי רב. ר' שלמה מתעלה על מידותיו ומקשיב לה, והדבר סוחט ממנו כוחות נפש. היא היתה בשיקום בארצות הברית, אבל חזרה משם במצב גרוע יותר ממה שהיתה לפני הנסיעה. הרבה צער ועוגמת נפש נגרמו לנו על ידו. מבין? אין לי מושג איך לעזור לו, רק להקשיב. ור' שלמה המשיך: הלב שלי בוער מכעס עליו, ומחר הלווייתו למנוחת עולמים, סיים ר' שלמה וחיכה שאגיד משהו. נו, מה אגיד לו? ר' שלמה, אמרתי, אין לי עצה בשבילך. אין לי מושג איך מתמודדים במקום שלך, אבל דבר אחד אני יכול להגיד שמעתי סיפור על יהודי בשם רבי דוד שבמשך אחת עשרה שנה היתה לו בת אחת, והוא נפקד בבן זכר אחרי שסלח לגיס שלו, שהכניס אותו לחובות אדירים. אבי הבן הוא דוד שלי, ואני עצמי נוכחתי בברית ושמעתי את בעל השמחה מספר את הסיפור בעצמו. הכל אמת. באדר ראשון תשע"ט הודיע אבי הבן לגיסו בפה מלא שהוא סולח לו, ובסוף חשוון תש"פ נולד לו בן. לא יכולתי להגיד לו ללכת ללוויה ולסלוח בלב שקט, כי הרי לבו אינו שקט, ונדרשת כאן עבודת מידות אדירה. רק אמרתי לעצמי הלוואי שהסיפור הזה, שאינו אלא שיעור מוסר נוקב, ישפיע עליו לטובה. בליל שבת ישבתי עם בני משפחתי, במהלך הסעודה שמענו דפיקות בדלת. בפתח עמד ידידי, ר' שלמה. הוא נכנס, והמראה שלו אינו כתמול שלשום. פניו זורחות. הוא נראה מרוגש באופן מיוחד, אפילו היגוט שבת' שלו נשמע לקוח מעולם של התלהבות ושמחה. מה לידידי בבית? ר' יוסף, אומר לי ר' שלמה, אתה היית שליח ההשגחה העליונה להשמיע לי את הסיפור על דודך רבי דוד. מכל השכנים, דווקא אתך דיברתי אתמול, ומכל האנשים, דווקא הדוד שלך עשה לפני שבוע ברית מיוחדת כל כך. הרגשתי שהדיבורים שלך אינם שיחת רעים בעלמא, אלא יש כאן מסר עבורי. במשך שעות אחר כך הייתי אפוף מחשבות. חשבתי, מה יועיל לי

להחזיק בלב את הכעס והטינה? הנפטר כבר הלך לעולמו, ומי יודע אילו דינים קשים מצפים לו בגלל הקפידה שלי. אני לא ארוויח מזה כלום. הגיע הזמן להתגבר בגבורת ארי ולעבוד על מידותי, והשם יהא בעזרי. אך ידעתי שהחלק העיקרי עדיין לפני. הלוויה. המפגש. הלכתי כמו אדם שקשרו עופרת לרגליו. כל כך כבדות היו פסיעותי בדרכי ללוויה, אבל הלכתי. לאולם שבו הוא שכב לא הייתי מסוגל להיכנס. חששתי שלא אחזיק מעמד. עמדתי בחוץ ושמעתי את ההספדים. בין השאר אמרו שם שהמנוח זיכה את הרבים בחייו, דברי המספיד עוררו אותי לחשוב על גדלותו של המנוח ועל הטוב שעשה בחיים שלו. הוא עורר בי את הרחמנות, והחלטתי כי אכן אסלח לו בלב שלם. כשנשאו אותו החוצה, עברתי ליד מיטתו ואמרתי בפה מלא: אני שלמה בן פלונית סולח ומוחל בלב שלם לפלוני בן פלוני. הנך עולה לשמים נקי מכל הפרשיה שהיתה לך עמי, אין לי שום קפידה עליך, מחול לך מחול לך! זהו. עשיתי את זה. סלחתי. הלב שלי התנקה. באותו יום שישי, קיבלו כל ההכנות לשבת פנים חדשות. הרגשתי כי שוב איני אותו אדם שהייתי לפני כן. החלטנו בבית לסגור את הסיפור הרמטית. רוצים שיהיה טוב גם לו, וגם לנו. ומהיום לא מדברים יותר על הנושא. האיש מת, וגם הפרשיה מתה. אם נפתח שוב את הסיפור, שוב יצוף הכעס והסליחה תתרוקן ממשמעותה. בערב שבת, כך סיפרה לי אשתי אחר כך, אחרי הדלקת נרות, בעת רצון שכל בנות ישראל מפילות תחינות לפני אביהן שבשמים, שפכה גם היא את לבה בדמעות שליש אל אדון הסליחות. 'ריבונו של עולם, בעלי הצדיק עשה היום מעשה יוצא מגדר הטבע. הוא שבר את מידותיו ומחל בלב שלם למי שנגרם לו צער על ידו, איזו עוצמה יש במעשה כזה על חינוך הבנים! שמע בני מוסר אביך! אוי, טאטע, יש המשך לפסוק, 'ואל תיטוש תורת אמך', גם לאמא יש תפקיד בחינוך. יש לי הרבה מה לדבר עם הילדים שלי, יש לי הרבה מה למסור להם, לחזק אותם, ללמד אותם, אבל אילו פנים יש לזה כשאני יכולה לדבר? עשרה ילדים רוצים אמא בריאה. אנא השם, בזכות מעשה הגבורה שבעלי זכה היום לעשות, תשלח לי רפואה שלמה! באותו זמן עמדתי אני בבית הכנסת, ויחד עם כולם זימרתי לכה דודי ובליבי בקשתי מה' שזכות המחילה של היום תשפיע שאשתי תוכל לשוב לקדמותה. אחרי התפילה חזרתי הביתה, והנה מול עיני הנדהמות מתקרבת אשתי הולכת לבדה ללא ליווי, והיא פותחת את פיה ודבריה מאירים, גוט שבת! גוט שבת! בשבת שעברה לקח לה שתי דקות לומר את צמד המילים האלו, והנה, היא מברכת אותי בשטף! עמדתי נדהם, האמנם? שמא אין זאת אלא שכינה? ואולי חלום חלמתי? אך לא, זאת המציאות! ערכנו את שולחן השבת, וכל הזמן הזה שוחחה אשתי עמנו, מה אומר לך, ר' יוסף. כולי מלא הודיה להשם יתברך. ר' שלמה הסכים לפרסם את הסיפור כסגולה לרפואה שלמה, למען נתעורר כולנו למחול ולסלוח בלב שלם על אף הקושי, ועל ידי זה נזכה להודות על הנסים, על הנפלאות, על התשועות ועל הנחמות. אמן.

אחד מבחירי ישיבת סלבודקה שבליטא התארס בשעה טובה עם בתו המושלמת של נגיד עצום שהיה גם ת"ח. החתן הוזמן לשבות בעירו של החותן לעתיד, כדי שיוכל להתפאר בו בפני בני קהילתו. היה שם יהודי צר עין שאושרו של הגביר היה בעיניו לצנינים, כשנשאל על ידו מה דעתו על החתן, הפטיר ברשעות ואמר: מה אומר לך, אם בחרתם בו, כנראה בירתם היטב. המחותן נדרך, למה כוונתך, שאל בחשש. אך אותו צר עין השתמט והתחמק די במה שאמרתי, לא אוסיף דבר! המחותן נחרד, מה ידוע לו שאינו ידוע לנו. וכך החל לעקוב אחר הבחור בחשדנות, כל חיוך התפרש כגיחוך, כל איפוק כמוזרות, שיתף את בני הבית וכל האווירה הפכה לטעונה ועוינת. לאחר כמה ימים ביטלו את השידוך, הסבא מסלבודקה נכנס לעובי הקורה, נסה לברר, הבטיח שהבחור מושלם, שאל איזו עוולה נמצאה בו. והאמת היא שלא היה דבר, אלא רק אותה ברית כרותה לשפתיים, ללשון הרע שתתקבל. הבחור נשאר בישיבה, קרנו בעיני הבחורים ירדה, וכך חלפו כמה שנים. באחד הימים הוא נקרא אל הסבא, שהושיבו והושיט לו מכתב. את המכתב כתב אותו צר עין שגרם לפירוק השידוך, הוא התודה שעשה זאת מתוך רוע צרוף, קנאה מורעלת, ואכן קיבל את עונשו במידה גדושה. הגלגל התהפך עליו לרעה, הוא הפסיד את כל רכושו, ומשפחתו התפרקה, בריאותו התערערה, והוא מוכה מכל עבר. הוא אכן מבין היטב על מה ולמה באו

הצרות, והחליט לבקש מחילה, אולי יחוס אולי ירחם והגלגל ישוב ויתהפך לטובה. הבחור סיים לקרוא את המכתב ונשא עיניו אל הסבא לשמוע מה דעתו. על פי ההלכה אינך מחויב למחול לו, אמר הסבא. אבל כבר מחלתי השיב הבחור במשיכת כתפים טבעית. לא עכשיו, הסביר הבחור, אלא מיד. לה, ולחותן, ולחותנת ולמוציא הדבה. כי הרי אין אדם נוקף אצבעו אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, אז מה לי לכעוס עליהם, הסבא קם ממקומו, הבחור קם נבוך מעברו השני של השולחן, הסבא הסיר את כובעו, והניחו על השולחן, עטור בכיפתו הגדולה ניגש ונעמד לפני הבחור. כופף את ראשו ובקש מהבחור, ברכני. הבחור נרתע, מה, הוא יברך את הסבא? אמר הסבא: ממי מבקשים ברכה, מצדיק מופלג, היש לך צדיק מופלג יותר מבן ישיבה העמל בתורה ומתעלה במוסר, אלא מה, בצד המצוות ישנן גם עברות, אבל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, נקי אתה וזך, ברכני נא.

סיפר רבי אלימלך בידרמן מעשה באחד שבנה לפני כעשרים שנה על גג ביתו, לאחר כחמש עשרה שנה אף שכנו עשה כמוהו, אלא שלא בנה כראוי את חיבור שני הגגות, ואף קלקל תוך כדי בנייתו את הגג של הראשון ולא תיקנו לפני ימות הגשמים, וממילא בהגיע יום הגשמים נכנסו מים רבים לבית הראשון, וכמובן המריבות הגיעו עד לשמים, עד שלבסוף נתרצו שני הצדדים והלה תיקן את הגג, אלא שבלבו נשאר תרעומת, ונצטננו יחסי השכנות ביניהם. באותה תקופה חיתן השכן השני שנים מילדיו בזה אחר זה, אלא שלדאבון לב אצל שניהם לא חלה ברכת ה' בבנים ובבנות במשך ג' שנים ומחצה, עד שניגש 'עסקן' לשכן הראשון, ועורר את לבבו לראות בצרת נפשו של שכנו ופעל רבות גם אצל בני הבית שאף הם ימחלו. ונתרצו שניהם ואמרו סלחנו, מחלנו. וראה זה פלא, כתשעה חדשים אחר 'מעמד הסליחה', זכה השכן בשלושה נכדים. לבן אחד נולדו תאומים ולשני בת אחת, ויהי לאות ולמופת כמה מסוכן הוא צערו של השני, וכמה כוחה של מחילה להסיר את הדבר המונע את השפע תיכף ומיד.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל בכל מיני עניינים ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: מתי אדם מגיע לשמים ומראים לו המון דברים טובים שעשה למרות שלא עשה אותם כלל מימיו? **תשובה:** אמרו חז"ל טוב המלבין שיניים לחברו ממשקהו חלב. ובמילה טובה אחת אפשר לבנות עולמות ולהפוך את העולם לטוב ומעולה יותר, ואמירת בוקר טוב יכולה להפוך בן אדם ולהצמיח פירות. ולפעמים אדם מגיע לשמים ומראים לו המון המון זכויות שעשה והוא לא יודע מתי עשה ואז אומרים לו פעם פירגנת ואמרת מילה טובה למישהו והוא ע"י כך השתפר והתחזק, ואתה הוא זה שנתת לו כח להמשיך ולהתעלות וכל הפירות הן בשכר המילה הטובה שלך. והדברים נאמרים בפרט בסביבה הקרובה של האדם כבן הזוג, ילדים, הורים, מורים, וחברים, שעניינם נשואות למילה שלך, ולפי מה שתאמר להם ככה הם ייבנו, ויהיה להם עתיד מזהיר, ומה שלא נאמר להם על ידך זה חסר להם הרבה בבניין שלהם ובנפשם.

שאלה: אדם שעוברים עליו יסורים, וכל הזמן הוא מרגיש שיש עליו דינים, מה יעשה בשביל לסיים את היסורים ולהסיר מעליו את הדינים? **תשובה:** האור החיים בפרשתנו מביא שהרפואה הכי טובה לצרות היא קבלת היסורים באהבה ובהבנה, שיש רצון ה' כעת לעשות לנו יסורים וזה הדבר שהכי טוב לנו כעת. ואם אדם מפנים עניין זה לעצמו, שהיסורים הם מידו יתברך ומקבל באהבה, אז הוא זוכה שיסורו ממנו הדינים ויפסקו ממנו היסורים. וכן כותב רבינו יונה בשערי תשובה שער רביעי שאדם הרוצה להגן על עצמו מיסורים אז כשמגיעים לו יסורים הוא יצדיק את הדין ויבין שזה בגלל שעבר עבירות וזה יהיה לו מגן מהיסורים הרבים הראויים לבוא עליו. מהראוי להביא כאן את מכתבו המיוחד של החזו"א וז"ל: הכל עוברים את החיים בעולם, אלא שיש המקבלים את כל מאורעותיהם מתוך שמחה, ויש המקבלים זאת בעצב ובבכי. הנגזר בין כך ובין כך לא ישתנה. אי"כ מוטב לעבור זאת עם חיוך, עכ"ל. האדם בעצמו יכול להחליט שבגלל מה שקרה לו הוא נהיה מסכן ותלותי ותמיד לא הולך לו. והוא גם יכול להפוך כל דבר להצלחה ולא צריך להיות קוסם בשביל זה, אלא

לקבל החלטה. ואדם שחי כמסכן הוא תמיד מרגיש קרבן עלוב של החיים, וכל דבר משקיע אותו עוד יותר באומללות שלו. וכדאי לאותו אדם להשתחרר מהעניין הזה מהר לפני שיהיה מאוחר, כי מהתבכיינות לא יוצא כלום. ורק מי שהופך כל מצב להזדמנות וכל קושי למקפצה, לא נשבר אלא מתמודד עם הקושי, הוא יצליח תמיד ויהיה מוערך על הכל. ויש הרבה הרבה דוגמאות של אנשים שקרו להם מקרים והם הפכו את זה למפעל חיים. הדוגמאות לכך הן רבות: 'עלה', 'אהל שרה', 'זכרון מנחם', 'חיזקו', 'סכרת נעורים' ועוד דוגמאות רבות.

שאלה: ביום ראשון הבעל"ט מתחילים ימי השובבי"ם, מה צריך לעשות בשובבי"ם?
תשובה: המשנה ברורה סו"ס תרפה' מציין לדברי השע"ת והבאר היטב בעניני שובבי"ם, ושם איתא שיש הנוהגים להתענות בימי חמישי של שובבי"ם. וכתב האר"י שימים אלו מסוגלים לתקון עוון קרי יותר מכל השנה, עכ"ד. ובקהילות רבות וישיבות שונות של ימינו נוהגים הנהגות יפות שמרבים בתורה ובעבודה וסיגופים איש לפי דרגתו ומעלתו. ורבי חיים ויטאל כותב שבימים אלו אדם יקדש עצמו במותר לו, וביאורו להתרחק מתאוות ובפרט מתאוות האכילה, ודיבורים אסורים. וע"י חיזוק בדברים אלו יזכה לכפרה על כל הדיבורים האסורים שהוציא מפיו במשך השנה ובפרט עוון לשה"ר, כן כותב הפרי מגדים שם. והתיקון העיקרי בימים האלו הוא ע"י לימוד התורה שהוא שווה יותר מכל תעניות שבעולם. וכתב הסטיפלער בקריינא דאיגרתא ששעה אחת בלימוד חביבה לפני הקב"ה יותר מכל התעניות והוא המכפר הגדול ביותר שיש וכמשי"כ בשו"ע תקעה. וביכתר ראש' לרבי חיים מוולאזין כתב בשם הגאון שעיקר התיקון נעשה ע"י לימוד התורה הקדושה, היינו גמי' עם תוס' בעיון וז"ל שם: העובר על רצון הבורא נידון ביסורים נוראים ואין לו תקנה כי אם במיתה, ומסיים: וכל העוסק בתורה ינצל מהיסורים כמ"ש אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. מהראוי להוסיף את דברי החזו"א באגרותיו בעניני שקידה בלימוד, וז"ל שם: טובה שעה אחת בשקידה מרבות בעצלתיים, כי עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק, וזה שעושה תורתו קרעים קרעים אסף רוח. עוד כתב הלומד שעה אחת ומפסיק הוא קיום התוהו, האפס וההעדר, הרי"ז זורע ושולח עליהם מים לסוחפן. רבי שריה דבילצקי זצ"ל היה אומר בשם הגר"א, שבימים אלו יש למעט בדיבור רק הדברים ההכרחיים, והיות וד"ז קשה מנשוא היום, אך בכ"א אדם יקח לעצמו מספר שעות ביום להתחזק בעניין זה או לפחות למעט בדיבורים אסורים כלשה"ר, ניבול פה ושקר ויתקן עצמו במותר לו, או לפחות שעה ראשונה של הסדר הוא יתחזק בזה, ובזכות זה יזכה לתקן את כל פגמיו הרבה יותר מכל תעניות שבעולם.

שאלה: בימים אלו הודיעו על ביטול המס על חד פעמי ושתיה מתוקה, האם יש לחשוש בגלל זה מהצרחות של ה'מומחים' החילונים שבגלל זה יהיה יותר זיהום במדינה הזאת ויותר ישתו סוכר? **תשובה:** כל הבדיקות מוכיחות שבשנה האחרונה לא ירדה הצריכה של משקאות מתוקים כפי שקיוו בעת הטלת המס אלא רק המדינה קיבלה יותר כסף מהמיסים. כמו"כ ידוע כי המזהמים הגדולים של המדינה הם הערים תל אביב והרצליה ששם חיים ממשלוחי אוכל ממסעדות בכלי פלסטיק - מה שמוכיח כי לא החד פעמי הוא המזהם הגדול. ואדרבה, דווקא הערים החרדיות, בני ברק וירושלים ושאר הערים החרדיות שבהן משתמשים הרבה בחד פעמי בגלל משפחות גדולות שקשה מאוד לשטוף כלים, הן נמצאות בתחתית הרשימה של הערים המזהמות בארץ.

שאלה: האם בעקבות נפילת ממשלת הרשע יש לצפות שכל הקשיים ייעלמו לגמרי?
תשובה: ברור שיהיה לנו יותר קל בגלל שהאנשים שעשו לנו את כל העוולות האחרונות סולקו ממוקדי הכח והשלטון, אבל למרות השינוי חובתינו לזכור שעדיין אנו בגלות מרה בקרבם של חוטאים ומחטיאים, ובית המשפט והתקשורת שהם השליטים האמיתיים עדיין לוחמים בכל היקר והקדוש לנו והם ממשיכים גם להשפיע ולהסית את ההמונים נגד ערכי התורה ולומדיה. אמנם ביטלו כמה גזירות שהממשלה האחרונה השיתה עלינו ובס"ד אנו מקווים ומצפים שיהיו גם כמה דברים טובים, אבל גם אם הוקל מעלינו קושי הגלות עדיין עלינו להרבות בתורה, בתפילה ובמעשים טובים כדי שזוכה לראות בגאולה השלימה בב"א.

שאלה: כשיש לאדם איזה צרה מה מטרת הצרה? **תשובה:** המון פעמים הצרה באה כדי לזרז אותנו להרבות בתפילה. לפעמים צריך המון תפילות ועיי תפילות מגיעות הישועות הכי גדולות. ואין לאדם להתיאש אלא להתפלל שוב ושוב ואז יראה ישועות.

שאלה: אנשים רצים ממשימה למשימה, והם כל הזמן במצב שלא גומרים לעשות משימות, האם זה טוב לאדם או שצריך יותר מנוחה? **תשובה:** מרגלא בפומיה של רבי יחזקאל לוינשטיין על הפסוק וירא מנוחה כי טוב וגוי ויט שכמו לסבול, והיינו שאם אדם מחפש מנוחה בעוה"ז הוא לא ישכב לנוח ולקרוא עיתון אלא יתמודד כל העת עם הטרדות והלחצים שלו ועיי"ז הוא לא יתמוטט, כי עיי התמודדות עם הטרדות הוא מחשל את עצמו. (ובודאי צריך קצת מנוחה, רק לשבת בחוסר מעש זה הכי גרוע, וסיפוק יש רק כשאדם בעשייה). ויש להוסיף שהרבה פעמים אדם צריך לטרוח על הבנה בתורה וכן טירחה לכל עניין, וצריך לזכור שידוע שמה שבא לאדם בקלות הוא מאבד מהר. וטבע הבריאה הוא שרק מה שמגיע עיי טורח ויגיעה ובעמל ממשיך ללוות את האדם ונשאר לו לנצח. ויש המזכירים בהקשר זה את העובדה ששוויץ שהיא ידועה בתור מדינה הכי רגועה ושלווה ויש שם את העשירות הכי גדולה, ובכ"א אין שום מדען בעל שם שיצא מקירבה, ואין משם שום אדם שהוא מיוחד כמו אחד שקיבל פרס נובל על איזה הצלחה וכדו'. וכל כך למה? בגלל שההצלחה המיוחדת מגיעה רק עיי עמל. ולהבדיל אלו שעמלים בתורה הם המצליחים לגדול ולצמוח.

שאלה: מי הוא הקדוש שנגלה אליו יעקב אבינו אין ספור פעמים? **תשובה:** ספרא דצניעותא מיוחס ליעקב אבינו והגר"א חיבר עליו ביאור, בהקדמה לביאור זה כותב תלמידו רבי חיים מוולאז'ין שהגר"א עצמו כתב שיעקב אבינו נתגלה אליו והוסיף שם שלרבו הגר"א היתה עליית נשמה מידי לילה. וכן כותב תלמידו רבי ישראל משקולוב שיעקב אבינו גילה לרבו הגר"א כל מיני ענינים. וידוע ענין זה בעוד כתבים של תלמידיו.

שאלה: אדם שנתעייף או נחלש מה ראוי לו לעשות? **תשובה:** אחד הדברים שהם חובה לגוף בכדי שיוכל להמשיך לפעול הלאה ולא להתרסק באיזה יום זו המנוחה. מנוחה היא חובה לאדם מפעם לפעם והיא גם חובת האדם, והסטיפלער היה אומר לבחורים או אברכים שנחלשו שיש שחושבים שגודלים בלי מנוחה צריך לדעת שכל גדולי ישראל כשהיו צריכים הם היו נחים במשך תקופה ואח"כ חוזרים לתלמודם ביתר שאת, רק שאת הסיפורים האלו פחות מספרים לנו לכן אנחנו לא כ"כ יודעים מזה, סיים הסטיפלער. ובלי מנוחה אפשר להפסיד הכל.

שאלה: מה תעשה אישה שבעלה חפץ לשנות את עיסוקו בחיים, כגון שהוא חפץ לעזוב את הכולל למשרה תורנית או לעבוד, וכן להיפך באופן שהיא היתה רוצה שיעשה משהו אחר, או דברים דומים לזה? **תשובה:** אין זו שאלה כלל וברור שמוטל על האישה לקבל את בעלה כמו שהוא... כי הוא בעלה, ורק אחרי שמקבלת אותו כמו שהוא, היא יכולה לדון עימו בחשיבה עניינית ואוירה ותקשורת נכונה, ולסייע לו לוודא שהחלטתו לא נובעת מאיזושהי חולשה זמנית או מצב רוח חולף. אבל ברור שהיא צריכה לקבל אותו כפי שהוא.

שאלה: האם בדורינו החלש יש לתת לילד כל מה שרוצה? **תשובה:** אסור לתת לילד כל מה שהוא רוצה. אלא צריך לתת לו מה שהוא צריך, היינו יד מלטפת ותומכת, ונשיקה גם בגיל מתבגר, וזה לא בושה. ומילוי המשאלות של הילד לא נובע מרחמים, אלא מעצלות של ההורים להתמודד עם הבקשה של הילד, ואם הילד מתרגל שמרפדים לו את כל הקשיים, כשתהיה לו בעיה אמיתית בהמשך החיים הוא לא יוכל להתמודד עמה כלל, וזה הכל בגלל שתמיד נתנו לו.

שאלה: מה הפירוש 'פינות צבאיו קדושים'? **תשובה:** כתבו האבודהם ועוד ראשונים 'פינות' זה חשובים והביא פסוק משמואל ויאסוף את פינות העם והכוונה שם את חשובי העם. ולפי"ז הפירוש הוא כך: חשובי צבאיו הקדושים מרוממים את ש-ק-י. כמו"כ מה זה הנחת אבן הפינה, הרי זה לא בפינה. התשובה היא האבן החשובה כי זה האבן הראשונה והיא חשובה. כמו"כ אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. הכוונה היא אבן שבתחילה מאסו בה ובסוף היא נהייתה לראש ולחשוב.

שאלה בחושן משפט: אדם היה באולם שמחות והיה שם מסמר בולט מכיסא. (ולא הרגיש בו כדי להיזהר ממנו) והבגד נקרע. האם אפשר לתבוע מבעה"ב תשלום על הבגד? **תשובה:** קי"ל שממון המזיק חייב לשלם, אולם אם הניזק הולך המזיק זהו תשלום 'בור' ופטור מלשלם כלים, וכמבואר שו"ע (חו"מ סי' ת"י סעיף כ"א) ולכן בנד"ד בעל הכיסא פטור מלשלם. ובאם חייב לשלם מדיני שמים פליגי בזה, יש סוברים שעכ"פ בידי שמים חייב לשלם ("ברכת שמואל" ב"י סי' ב') ויש סוברים שגם בדיני שמים פטור. ("חזון איש" ב"ק סי' ב' ס"ק ז') וכל זה לעניין חיוב של בעל הכיסא, אולם אם יש לאולם השמחות ביטוח שמשלם כל סוגי נזיקין, וגם סוג נזק הנ"ל בודאי מותר לתובעם היות שזה גופא ההתחייבות שלהם, וכן נהוג לגבי תאונות ברכבים שעפ"י דין תורה פטור מלשלם, ובכל זאת מותר לתבוע את הביטוח משום סברא הנ"ל. מתוך באר מים חיים למרן הרב דינר

רעיונות שנשלחו השבוע: א. עוד פתרונות לחיפוש בוורד: במערכת הפעלה ווינדוס 7 החלון של הסמל ווינדוס בצד ימין פותח חלון ושם אפשר לחפש בחלונית המסומנת, ואם עושים מרכאות " לפני ואחרי מילות החיפוש הוא מחפש דווקא את רצף המילים יחד. אבל אם לא נעשה מרכאות יהיו הרבה יותר תוצאות כיון שהוא מביא גם מסמכים שיש בהם רק מילה אחת מתוך החיפוש. הערה: אם בוחרים את אחד מהמסמכים שנמצאו מיד נעלם החלון יחד עם כל התוצאות, הפתרון הוא ללחוץ קודם על האפשרות למטה "הצג תוצאות נוספות" ואז נפתח חלון חדש עם כל המסמכים שנמצאו, ואז צריך לפתוח כל קובץ בנפרד ולעשות בתוכו שוב את החיפוש כדי למצוא את התוכן במסמך המבוקש, הבעיה של כולם היא שבווינדוס 10 הסמל פותח חלון בצורה אחרת שאיתו א"א לחפש כך. **ב.** לקשרים בשערות ילדות - לקנות שמן קוקוס, לשים בתוך כלי עם מים רותחים (להמסה) ולמרוח על השיער. לחפוף היטב עם שמפו והשיער מסתרק בקלות. **עוד כתבו:** מסרק פטנט להתרת קשרים מוכרים בחנות הופמן של כיפות, המחיר 40 ₪ - שווה מאד, מתיר ללא כאב. **ג.** בקשר למקרר שארפ מכיר אנשים שנתקלו בזה ולקחו את המסגרת לזג שהביא להם זכוכית חדשה בשליש מחיר. **אחר כתב:** היה לי מדף זכוכית שנשבר במקרר והדבקתי אותו עם דבק ביג או דבק סופר 7 וזה ממש חזק. **ד.** תשובה לשאלה לגבי ילד שקשה לו ללבוש בגדים וזה מפריע לו ומציק ביותר. יש הרבה ילדים שסובלים מרגישות חושית חוסר וויסות בחושים. ועצה טובה בשביל זה ללכת אתנו ביחד לחנות בדים או בגדים ולהרגיש ביד מה נעים לו ומה לא. וזה יעיל גם בגלל שהוא מודע לרגישות החושית ויודע מה יותר נעים ומה פחות (אפילו שיבחר את מה שפחות נעים ועדיף ממה שממש מציק) וגם זה שהוא בוחר בעצמו, ומחליט על עצמו עוזר. **עוד כתבו:** מומלץ לעשות בדיקת אלרגיה לכימיקלים שנמצאים באבקת כביסה או בעיות תחושה. **יש שכתבו:** זו רגישות בעור, והיא מתבטאת כאן במגע עם התוויות של הבגדים. לא משהו שאפשר לשנות. פשוט לדאוג שכל בגד שעולה על הילד תוסר ממנו תוויות לחלוטין, כולל הקצוות הקטנים הצמודים לבגד [שהם אגב הכי כואבים].. **אחרים כתבו:** בקשר למה שנכתב על ילד שכל דבר שהוא לובש כואב לו וכו', יתכן שכדאי לבדוק הפרעה בויסות חושי - רגישות יתר. אפשר לבדוק האם הילד שונא שנוגעים בו או מלטפים אותו, סובל מלבישת בגדים מבדים מחוספסים או עם תוויות, מודאג אם ידיו או פניו מתלכלכים, סולד ממאכלים מסויימים [כגון עם טעמים עזים] וממרקמים מסויימים [כגון נוזלי או מוצק], רגיש לאור [מסתנוור בקלות] ולרעש ומפחד מנוכחותו, רגיש יותר לריחות, ועוד. אם התשובה חיובית, מומלץ לפנות למומחה לבירור [ובכל מקרה יש לפנות לייעוץ רפואי]. **ויש שכתבו:** לגבי השאלה ששאלתם בעלון על ילד שכל דבר מציק לו צריך לבדוק אם הילד סובל מ"ויסות חושי" בודקים את זה במרפאה בעיסוק בכל קופ"ח ולומר להם שרוצים אבחון לויסות חושי במידה והילד סובל. **ומספר אנשים כתבו או שרצו לכתוב:** בקשר לשאלה על הילד שסובל מבגדים - זוהי כנראה בעיית תחושה !!! ישנם ילדים הסובלים מכך ורק בגדי כותנה טובים להם. צריך לאבחן זאת בדחיפות. הילד סובל. **ה.** משחה לפצעי בגרות, בבני ברק בבית מרקחת ברח' טרפון פינת ר' עקיבא בשם "ננקנסקי". ובעבר הבאנו שיש לשתות חצי כוס מיץ מלימון טרי

על קיבה ריקה על הבוקר. ו. לגבי פיטמה מלוכלכת: פשוט לקנות פיטמה חדשה, ולא להתקמצן... זה גם מחלות וזיהומים שמצטברים שם.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע מהקוראים: **א.** אשמח לקבל עצה איך להוריד כתמי צבע שמן מבגדים. **ב.** אבקש הסברים לגבי כתמים אפורים בבגדים שיוצאים מהמכונה. **ג.** אני זקוק לעצות למניעת דמעות בעיניים וגירודים. אני סובל באופן קבוע, כולל בימות החורף הקרים מרטיבות באצבעות הרגליים (קצה הנעל). לא ברור ממה הדבר נובע, זיעה או משהו לא ידוע. התופעה גורמת לאי נוחות רבה. אם מישהו מכיר תופעה כזו או פתרון, נודה אם יפרסם. **ד.** מחפשים בדחיפות עצה לילדה כבת שנתיים שתולשת לעצמה את השיער בזמן שיעמום ולפני שינה, כבר קרחה לעצמה חלק נכבד מהראש. ניסינו לחבוש בפלסטר את האצבעות ולשים וזלין על הידיים ועל השיער ולא עזר נשמח לקבל רעיונות. רעיונות שונים ופתרונות יש לשלוח למייל שבסוף העלון.

הלכות מענייני הפרשה וענייני היום

ויברכם ביום ההוא לאמר. בתורה תמימה במדבר ו' כג דן האם שרי לברך הבנים בשתי ידיים והביא שם מהגר"א שבירך ביד אחת כי לא מצינו בשתי ידיים רק לכהנים.

כמה הלכות בענייני ברכות על ברכים ורעמים: על ברק מברכים עושה מעשה בראשית ועל הרעם מברך שכוחו וגבורתו. פוסק המשנ"ב שאם החליף יצא יד"ת. **והברכה** צריכה להיות תוך כדי דיבור מהברק או מהרעם ולכן כשרואה ברק לא ימתין לרעם ואז יברך שניהם כי זה ברכה לבטלה דהוי יותר מכדי דיבור. ואם ברך ברכה אחת והתכוין על שניהם יצא בדיעבד. **כשרואים** ברק ושומעים רעם יחדיו יברך רק מעשה בראשית על שניהם. **בברק** לא צריך לראות את הברק אלא מספיק שיראה אור שבא ממנו. **ברק** ללא רעם כגון בימות החמה למשנ"ב אין לברך עליהם (ולחזו"א מברך), ובימות הגשמים צריך לברך תמיד. **מי שברך** ביום לא ישוב ויברך שנית באותו היום כולל בלילה שלאחר מכן אפי' אם ישן או הסיח דעתו מהם (ואם ישן שינת קבע בלילה וקם לפנות בוקר אפי' קודם עלות יברך), **אבל ביום** אחר מברך שוב (ולרוב הפוסקים אפי' אם היה ער בלילה), **וה"ה** אם בין ברק לברק נתבהרו השמים **לגמרי** ולא ירד שום גשם ואז חזרו הברקים ורעמים יברך שוב. **נהגו העולם** לברך ברכות השבח בעמידה, סידור בית יעקב. ורבי חיים קניבסקי אמר לי שלא צריך לעמוד.

עוד דין: אסור להיכנס לביהכ"נ מפני הגשם. דעת רבי חיים קניבסקי שאם לפני ביהכ"נ יש גגון אז מותר להיכנס נמי לביהכ"נ כי מוכח שהטעם הוא לא משום הגשם כי היה יכול להיות בחוץ.

מקצת הלכות בענייני יששכר וזבולון שבפרשתנו. בהסכם ישכר וזבולון, אמר רבי חיים קניבסקי, שלא צריך לכתוב את ההסכם, כי כלפי שמיא גליא שכך הוסכם, ומה שמצינו שעשה כן החזו"א הוא משום לפיס את הזבולון. ולעניין האם נגרע מחלקו של היששכר והאם עדיף לא לעשות, עונה תמיד רבי חיים קניבסקי בשם החזו"א שאם זה יגרום לו שילמד יותר טוב (ובוודאי זה יגרום) רצון ה' שיעשה הסכם ובוודאי שעל האדם מוטל לעשות רצון ה'. וכמו שאמר החזו"א לרבי יוסף דינקלס (קובץ אגרות א מט) מאי נפק"מ אם זה יורד מהעוה"ב אם תלמד יותר טוב אז זה רצון ה' (ולגוף העניין אמר החזו"א שזה מחלוקת האם יורד מהשכר, ומצינו באור החיים שמות ל יג ד"ה עוד ירצה וכ"כ החיד"א וכן בבני יששכר וכן בהפלאה שבהסכם יששכר וזבולון לא מתנכה כלל חלקו של היששכר ומקבל שכר שלם, ובמהרי"א וכן במשך חכמה פליגי ע"ז). האם לנשים יש דין של יששכר וזבולון בעזרתן ללימוד התורה של הבעל? תשובה: רבי חיים קניבסקי אומר שנשים יישבו ליד הבעלים שלהם בעוה"ב. וידוע שרבי יוסף חיים זוננפלד אמר לאשתו שבגללה הוא יישב בגי"ע, כי היא שולחת אותו ללמוד והיא מקריבה הרבה בשביל זה, אז אפי' שהוא לא לומד כמו שצריך, לה מגיע גן עדן והרי זה לא מתאים שהיא תשב בלעדיו בגי"ע אז אפי' שהוא לא לומד כמו שצריך הוא יישב בגללה. וכן מובא בחת"ס שהזבולון מקבל גי"ע גם אם היששכר לא לומד לשמה. והשותפות עם יששכר וזבולון זה לגרום שלא יהיה לישישכר שום עול אז הוא מקבל חצי חצי, ואם נותן פחות אז מקבל פחות כפי מה שנותן.

חידות

חידות סיכום פרשת שבוע תשובות לפי סדר הא – ב התשובות כתובות בסמוך לשאלה, מתאים גם לילדים: א. על ראש מי הניח יעקב יד ימינו? אפרים. **ב.** היכן נקברה רחל? בית לחם. **ג.** מי מהשבטים כל גדודיו ישובו לנחלתן? גד. **ד.** מאיזה שבט הגיע שמשון הגיבור? דן. **ה.** פסוק שאומרים בקרי"ש שעל המיטה? המלאך הגואל אותי. **ו.** תהיינה לראש יוסף? ולקודקוד נזיר אחיו. **ז.** מי שמח בצאתו? זבולון. **ח.** מי ערף את ראשו של עשו? חושים. **ט.** מה כתוב על מלבין שינים לחבירו? טוב ממשקהו חלב. **י.** מי היה אריה? יהודה. **כ.** מה נלקח מראובן? כהונה. **ל.** מי הוא אח של שמעון? לוי. **מ.** היכן נמצאת השכינה? מעל ראש החולה. **נ.** לאיזה בעל חיים נמשל דן? נחש. **ס.** מה ביקשו אחי יוסף מיוסף? סליחה. **ע.** מה סבל יששכר? עול תורה. **פ.** עלו לקברו של יעקב רכב ו-? פרשים. **צ.** אחי יוסף אמרו ליוסף אביך? ציווה לפני מותו. **ק.** מה עשו בני יעקב לאביהם? קברו אותו. **ר.** אפרים ומנשה יהיו כמו? ראובן ושמעון. **ש.** כמה שנים חי יעקב במצרים? שבע עשרה. **ת.** ויאמר אליהם יוסף אחי אל? תיראו.

שמות ספרים בפרשת ויחי: יחי יעקב. ראש אפרים. שם אבותי. ראש מנשה. גור אריה. גור אריה יהודה. שבט מיהודה. שבטי ישראל. מעדני מלך. אמרי שפר. פורת יוסף. עלי שור. אביר יעקב. אבן ישראל. ראש יוסף. בנימין זאב. בית יוסף. ברכי יוסף. בין המשפטים.

חידודים - פרשת "ויחי"

חידות פרשת שבוע מרבינו יאיר נוסבכר שליט"א : א. איזה 7 פרשות מוזכרים בפרשה? **ב.** 17 אברי גוף המוזכרים בפרשה? **ג.** 9 בעלי חיים המוזכרים בפרשה? **ד.** שם נוסף למרים? **ה.** פעמים בפרשה שרשי"י מזכיר שועל? **ו.** משפט בפרשה שנקרא ישר והפוך?

תשובות: א. ויחי (מז כח) ויצא (מז כט) דברים (מח א) בא (מח ב) וישב (מח ב) וישלח (מח יד) ויקרא (מז כט). **ב.** יד, ראש, עיניו (מח יז) שכס (מח כב) רגליו (מט י) שיניים (מט יב) ירכי (מז כט) שדים ורחם (מט כה) פניך (מח יא) אפס (מט ו) ערף (מט ח) עקב (מט יט) ברכים (מח יב) זרוע (מט כד) עצמות (נ כה) קודקוד (מט כו). **ג.** שור (מט ו) אריה לביא (מט ט) חמור (מט יד) נחש (מט יז) סוס (מט יז) אילה (מט כא) זאב (מט כז) אתונו (מט יא). **ד.** אפרת (מח ז). **ה.** מז לא. מח ז. **ו.** אנא שא נא.

חידות לשאל את הילדים: א. מילה שקוראים אותה ישר זה דבר שמעיף דברים וכשקוראים אותו הפוך הפרוש של זה הוא נזק בבגד או בקיר. **ב.** משהו שיש אותו בבגדי חורף וגם על החיות בניקוד שונה זה לא בשרי ולא חלבי? **ג.** תפילה שנאמרת כל יום בערב וזה קשור לפרשה? **ד.** מה המשותף לגשם, בגד של הכהן הגדול, ובגד של ספר תורה? **ה.** שם אדם שהיפוכו הוא כינוי לקב"ה? **ו.** אות כשכותבים אותה הפוך הוא דבר פלא? **ז.** בעל חיים כשכותבים אותו הפוך הוא דבר שעושים עמו בגד?

תשובות: א. רוח. חור. **ב.** פרווה. **ג.** המלאך הגואל. **ד.** מעיל. **ה.** משה השם. **ו.** אלף – פלא. **ז.** דב – בד.

חידון משמעויות מילים לפרשת ויחי: ו' משמעויות למילה קרב: קרב - הגיע סמוך. "ויקברו ימי ישראל" (בראשית מז כט). **קרב - תוך.** "כי זה שנתיים הרעב בקרב הארץ" (בראשית מה ו). **קָרַב - עלה לקרבן על המזבח.** הקרבן קרב. "אדם כי יקריב מכם קרבן" (ויקרא א ב). **קָרַב - אברים פנימיים.** "והקרב והכרעיים ירחץ במים" (ויקרא א יג). **קרב - הלך.** "והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה" תו"כ: זו הולכת אברים למזבח (שם). **קרב - עימות. מלחמה.** "המלמד ידי לקרב" מצודות ציון: עניין מלחמה (תהלים קמד א).

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

התינוק החדש שלנו התחיל לבכות והפסיק מיד. קראתי לאמא ואמרתי לה שהתינוק מצנתק.

כשאני אהיה סבא אני לא אחלק לילדים סוכריות מנטה ולא סוכריות לקריץ.

הרב'ה מתאונן באוזני האבא: מה אני יכול לעשות, הבן שלך לא קולט. אני מסביר שוב ושוב, אבל גם אחרי כל ההסברים אני רואה שלא נופל לו האסימון. האבא: נו, מה אתה רוצה, הוא בכלל לא יודע מה זה אסימון.

"מתפלל נכבד, אם בדעתך לשכוח כאן צעיף, מעיל או מטריה וכדו' אנא צרף לאבידה מדבקה עם שם ומספר טלפון. בברכה, הגבאים".

שף שרגא: אני תמיד מקפיד על אמת בבישול. במקום לשאול את הלקוח אם הוא רוצה עוף או בקר, אני שואל: תרנגול או פרה?

פוליטיקאים אנטישמיים בגרמניה דורשים להתיר להם לגדף את היהודים ולהשניא אותם על ההמונים כפי שהדמוקרטיה הישראלית מאפשרת לגדף את החרדים ולהשניא אותם על ההמונים.

אבי המיועדת גוער בשדכן: אבל אמרת שלבחור הזה אין שום דרישות! - השדכן: נכון, כל הדרישות הן של אבא שלו.

לכל השולחים הגיגים על בנט, נא להפסיק לשלוח משום שהקוראים כבר לא כל כך זוכרים מי הוא היה.

בדרך כלל כשאני משקר, אני משתדל שזה יהיה מפני דרכי שלום.

אין שמחה כר' שמחה שולמן.

אחרי שכלי התקשורת גינו את ביטול המס על שתייה מתוקה, כדי לכפות על הציבור את הדאגה לבריאותו - אך טבעי שבקרוב נשמע מהם דרישה להטלת קנס על משפחות ברוכות ילדים שילדיהם ייתפסו בלי סוודר.

הרגע הזה שאתה מנסה להוציא רק את הטישו הראשון מהחבילה.

מה קורה אחי, אתה צם? לא, אני בכור. מה הקשר בכור? לא פסח היום. האא, לא פסח? אז מה זה הקושיות האלה?

לגוף האדם יש 7 טריליון עצבים. ועדיין יש אנשים שמצליחים לעלות על כל אחד מהם.

כשאשתי אומרת לילדים: תיכף אבא יראה לכם מה זה... אני נבהל איתם. עד שאני נזכר שזה אני...

הבעיה עם שעונים מעוררים שהם מעירים את כל מי שסביב, חוץ מאת זה שצריך לקום.

כשהילד לא רוצה משהו הדרך הטובה ביותר לגרום לו לרצות זה לתת את זה לאח שלו.

לסודה יש טעם של מה שמרגישים כשהרגל נרדמת.

עדיף לשתוק ולהיחשב טיפש מאשר לפתוח את הפה ולהוכיח שזה נכון.

אין הבדל בין חכם לטיפש, שניהם חושבים שהם יודעים הכל.

10 פעמים אומרים לילד לסדר את המשחקים והוא לא שומע. אבל כשנפתחת שקית של חטיף הוא שומע גם ממרחק קילומטר.

הרגע שאתה מנסה לצלם מישהו בלי שישים לב ויוצא לך פלאש...

שלט בחנות חדשה: לרגל הפתיחה - מחירי סגירה.

תודה מאוד לכל מי ששם את כל הגניזה שלו בגניזה יה"ר שיזכה שאת כתביו לא ישימו בגניזה אלא ישתמשו בזה כל הזמן לטובה. אני מרגיש צורך להודות לאחד מענקי הדור בכל התחומים בקי בכל חדרי התורה, עמל בתורה עד כלות הכוחות פועל רבות למען הפרט והכלל בלי גבול ומידה, ענק הדור בצניעות ובענווה, עליו נאמר 'אדם גדול' **רבי מתתיהו זאב זלזניק שליט"א** מרחוב הרב שך בבני ברק ורב גדול באלעד. שהוא דמות וסמל לאדם מושלם.

אני רוצה להודות לילדים המופלאים שלומדים כמו בחורים גאוניים, יש להם הבנה מעמיקה בכל תחומי התורה, עליהם נאמר אשרי יולדתם. בטוח שיהיו ראשי ישיבות גדולות וחשובות. הילד המופלא אברהם יצחק סורוצקין נ"י ואלי שפיץ נ"י. מעטרת שלמה מרכז

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. ובבניהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב אבוחצירא 9, ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים ובראשם רבי יזידיה זר שליט"א - משבחי הרב זר: מסכים שיכתבו עליו את מדור שבחי הרב זר ועי"ז הוא יהיה בן עוה"ב ולא רק בגלל כפרת עוונות שבוה. אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור. כמו"כ ניתן להשיג את העלון במודיעין עילית (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 7:36 בכניסה לחנות ש.מ.ח. – שרותי משרד רחוב רשב"י 49. כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל אצל רבי שמחה שולמן שליט"א, שכל מה שנאמר עליו הוא כאין וכאפס לעומת מה שהוא באמת. כן ניתן להשיג בירושלים בשיבת מיר אצל האיש שהוא דמות לאדם מעביר על מדותיו רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל האיש בעל לב הזהב, שכולם אוהבים אותו אהבת נפש ואומרים עליו אשרי יולדתו, הדמות של שיבת מיר מרביץ תורה בדרכי המופלאות ואחד מחשובי הרבנים של ארגון בלב אחד רבי אבי פרידנר שליט"א. בבית שמש אצל האיש שכל הזמן שואף לעשות דברים טובים בעולם רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. וכן בשיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. בנתיבות ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק. ברחובות בשיבת מאור התלמוד, אצל הבחור החשוב ישי רוט נ"י. בירוחם אצל האיש שמתפרסם מידי שבוע בעוד דבר גדול שלו רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. באופקים בבית הכנסת זכרון אליהו. בקרית גת בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שיש. בחזון יחזקאל: בבית כנסת המרכזי. באשדוד: בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל גדול מזכי הרבים בדורנו רבי יצחק משענייה שליט"א בעוצם בשיבת נר זרח ע"י מרא דכריתות בשיבה רבי שמואל הוניגסברג שליט"א. יה"ר שיעשה שמחות בקרוב ברנסיס אצל האיש שהוא אדם מופלא מאוד רבי יוסף המאירי שליט"א כולל נר ישראל גבעה ב. ברעננה אצל משפחת זכאי המיוחדת והנפלאה רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון- 052-6903395. בפתח תקווה בבתי הכנסת בגני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעש"ט צאנז גור ויוצאי חברון, ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. וכן בשיבת אור ישראל וכן בשיבת עטרת שלמה. בראשון לציון אצל הנ"ל: וכן בעיר אלעד בשיבות כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הר"ן ע"י רבי יואל פינהדלר שליט"א. בצפת: בהיכל ישיבת צפת ע"י האיש שהוא גדול הצדיקים בצפת רבי אברהם לויסון שליט"א. בקרית אתא: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ע"י הבחור המפורסם בצדקותו עדיו לגדולות אהוב הבריות נחמיה ברונשטיין נ"י וכן בבית הכנסת של הקהילה החרדית בקרית אתא רחוב כצלנסון 5. ברמת השרון אצל האיש שרבים עוקבים אחריו מידי שבוע אחרי עלייתו בתורה ובמידות רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות מידי יום רביעי. בחזרה בכולל אדרת אליהו בראשות הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13

במנציסטר אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: +447425793110. בארגנטינה: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

לקבלת העלון בפקס יש להתקשר לטלפון: 03-6180383.

כמו"כ העלון נמצא ב'כל העלונים' בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל ארבעת השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com

יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431 או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרדס כץ - עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסייעים! עלון בודד עולה לנו 15 אגורות. אפשר לשלוח משם הודעות.